

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Γλώσσα - Γλώσσα Νέων - Γλωσσική Κρίση - Γλωσσομάθεια

A1.

- α. γλωσσική κρίση
- β. γλωσσομάθεια
- γ. γλώσσα
- δ. γλώσσα νέων
- ε. γλωσσική ταυτότητα
- στ. ιδιόλεκτος
- ζ. λεξιπενία
- η. κοινωνιόλεκτος
- θ. ιδιωτισμός
- ι. διάλεκτος

A2.

συνδιάλεξη - β, διάλεκτος - α, εγγράμματος - β, συντομογραφία - γ, έκφραση - β, καλλιέργεια - β, νεολογισμός - β, αμετροέπεια - α, άφατος - β, ασυναρτησία - γ.

A3.

1 - β, 2 - ι, 3 - ε, 4 - στ, 5 - η, 6 - γ, 7 - θ, 8 - δ, 9 - ζ, 10 - α.

B1.

Η γλώσσα είναι κοινωνική ενέργεια, αφού παράγεται από τα μέλη της ανθρώπινης κοινότητας, από τα οποία **εκπορεύεται**, στα οποία απευθύνεται και τα οποία υπηρετεί. Για τη διδασκαλία αυτό σημαίνει ότι στο κέντρο των γλωσσικών φαινομένων βρίσκεται ο **δρων** κοινωνικά άνθρωπος. Επομένως, ο λόγος παράγεται κατά την **επικοινωνία** των ανθρώπων/μαθητών και δεν **απομνημονεύεται** από τα βιβλία.

Κι ακόμη, η γλώσσα είναι **αλληλενέργεια** κοινωνική και επικοινωνιακή, αφού με τη γλώσσα τα μέλη μιας γλωσσικής κοινότητας δέχονται και ασκούν **επιδράσεις**. Κοινωνικές και γλωσσικές δυναμικές επηρεάζονται και **διαμορφώνονται** αμοιβαία. Δηλαδή η ενέργεια που παράγεται στη ζωή επηρεάζει τη γλώσσα και αντίστροφα, η ενέργεια που παράγεται με τη γλώσσα επηρεάζει, διαμορφώνει και προσδιορίζει τη ζωή. Επομένως, οι κοινωνικές διακυμάνσεις **συνεπάγονται** γλωσσικές διακυμάνσεις και οι γλωσσικές διακυμάνσεις συνεπάγονται κοινωνικές διακυμάνσεις. Για τη διδασκαλία αυτό σημαίνει ότι η γλώσσα πρέπει να παράγεται στο φυσικό της κοινωνικό αλληλενεργειακό πλαίσιο, όπου πάλλονται η ζωή και ο λόγος.

Αυτά δηλώνουν ότι η γλώσσα γεννήθηκε/διαμορφώθηκε κατά την επικοινωνία των ανθρώπων και αναδύθηκε από αυτήν. Εκεί διαμορφώθηκαν και από εκεί αναδύθηκαν και οι νόμοι που τη **διέπουν** και που περιέχονται στη γραμματική και στο συντακτικό. Επομένως, δεν μαθαίνει κανείς τη γλώσσα μαθαίνοντας τη γραμματική και το συντακτικό. Η γραμματική και το συντακτικό περιγράφουν τη γλώσσα, μιλούν γι' αυτήν. Ωστόσο, είναι αναγκαία η διδασκαλία τους, λέει ο L. Vygotsky, αντλούμε πληροφορίες για τη γλώσσα, βαθαίνουμε στον κόσμο της και την κατακτούμε. Γινόμαστε περισσότερο **συνειδητοί** χρήστες της. [...]

B2.

κουλουριάρηδων: ψευτοδιανοούμενων, κουρκούτι: συνονθύλευμα, παρμένες: αντλημένες, μπαρούφες: ανοησίες, αλαμπουρνέζικα: ακατανόητα, ξιπάσουν: εντυπωσιάσουν, χωνέψει: αντιληφθεί, μπέρδεμα: σύγχυση.

B3.

Τρόπος ανάπτυξης παραγράφου: σύγκριση - αντίθεση

Λέξεις/φράσεις που τον υποδηλώνουν: Μια άλλη διαφορά, ενώ σε αντίθετη περίπτωση, Αντίθετα.

Πρόθεση πομπού: Ο πομπός επιθυμεί να αναδείξει τις διαφορές ανάμεσα στον προφορικό και τον γραπτό λόγο, προκειμένου να τις καταστήσει σαφείς και να αποτρέψει τελικά τη σύγχυση μεταξύ των δύο εννοιών.

B4.

- α. [...] ...ο θάνατος των γλωσσών συνεπάγεται θάνατο των πολιτισμών → Όταν μία γλώσσα παύει να μιλιέται, οι αξίες και τα πολιτιστικά στοιχεία που δηλώνονται μέσω αυτής παύουν να υπάρχουν.
- β. [...] Η διαπίστωση είναι ότι στην εποχή μας κατακλυζόμαστε από τόσες πληροφορίες, ώστε να νιώθουμε ότι πνιγόμαστε μέσα στον ωκεανό της υπερπληροφόρησης. → Η διαπίστωση είναι ότι στην εποχή μας λαμβάνουμε τόσο πολλές πληροφορίες, ώστε νιώθουμε ότι δεν μπορούμε να τις διαχειριστούμε.
- γ. Μιλώντας ειδικότερα για την Ελληνική γλώσσα, θα λέγαμε ότι είναι πραγματικός ωκεανός → Μιλώντας ειδικότερα για την Ελληνική γλώσσα, θα λέγαμε ότι περιλαμβάνει έναν τεράστιο, ανεξάντλητο ίσως, αριθμό λέξεων.
- δ. Πάσχουμε όλοι από «λεξιπενία» και, το σημαντικότερο, από «σημασιολογική ένδεια» → Όλοι διαθέτουμε και χρησιμοποιούμε περιορισμένο αριθμό λέξεων και κυρίως δε γνωρίζουμε τις σημασίες τους, ώστε να τις χρησιμοποιούμε σωστά.
- ε. ...χρησιμοποιούνται εντυπωσιακοί νεολογισμοί για να δηλωθεί ένα νέο πνεύμα διδασκαλίας → Χρησιμοποιούνται εντυπωσιακές νέες λέξεις για να εκφραστεί μία τάση αλλαγής των μεθόδων διδασκαλίας (της γλώσσας).

B5.

Κείμενο 1: αποτελεί απόσπασμα από συνέντευξη, επομένως το ύφος του είναι πιο οικείο, προσωπικό, προφορικό, ζωντανό, παραστατικό.

Γλωσσικές επιλογές που πιστοποιούν τα παραπάνω: χρήση α' και β' ρηματικού προσώπου, προφορικό - καθημερινό λεξιλόγιο (π.χ. σπασίκλας), ξένος όρος από νεανική αργκό (π.χ. nerd), βραχυπερίοδος λόγος, ασύνδετο σχήμα, αποσιωπητικά.

Κείμενο 2: αποτελεί απόσπασμα από δημοσίευση ιστοτόπου κέντρου ξένων γλωσσών, επομένως το ύφος του είναι πιο απρόσωπο, επίσημο, ουδέτερο, αντικειμενικό.

Γλωσσικές επιλογές που πιστοποιούν τα παραπάνω: χρήση γ' ρηματικού προσώπου, πιο προσεγμένο λεξιλόγιο (π.χ. απρόσκοπτα), παθητική σύνταξη (π.χ. οι απαιτήσεις που αυξάνονται), αναφορική λειτουργία της γλώσσας.

Γ1.

i - β, ii - α

Γ2.

Η γλωσσική κρίση αποτελεί ένα σύνθετο φαινόμενο που απασχολεί τη σύγχρονη κοινωνία, **καθώς** επηρεάζει τη χρήση, τη δομή και τη λειτουργία της γλώσσας. Τα αίτια της είναι **πολυδιάστατα** και αλληλοσυνδεόμενα. Ένας **γενεσιουργός παράγοντας** είναι η ραγδαία τεχνολογική πρόοδος και η ευρεία χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία συχνά ενισχύουν την πρόχειρη και επιφανειακή επικοινωνία. Η γλώσσα απλουστεύεται, λέξεις παραλείπονται ή παραμορφώνονται, ενώ η ορθογραφία και η σύνταξη παραμελούνται. **Καθοριστικός κρίνεται** και ο ρόλος της παγκοσμιοποίησης και της κυριαρχίας της αγγλικής, που έχουν οδη-

γήσει στην υιοθέτηση ξένων όρων, συχνά αδικαιολόγητα, εις βάρος της καθαρότητας και της ακρίβειας της μητρικής γλώσσας. **Παράλληλα**, η υποβάθμιση της γλωσσικής παιδείας στο εκπαιδευτικό σύστημα **επιτείνει το πρόβλημα**, καθώς πολλοί μαθητές δεν αποκτούν ουσιαστικές δεξιότητες έκφρασης. Τέλος, **στη διόγκωση το προβλήματος** συντελεί η εμπορευματοποίηση του λόγου και η τυποποίηση της επικοινωνίας στα ΜΜΕ, που οδηγούν σε φτωχότερο λεξιλόγιο και στερεοτυπική έκφραση. **Συνολικά**, η γλωσσική κρίση αντανακλά βαθύτερα κοινωνικά, πολιτισμικά και εκπαιδευτικά ζητήματα που απαιτούν συντονισμένες δράσεις και αναστοχασμό για την ενίσχυση της γλωσσικής καλλιέργειας.

Δ1.

Η σωστή απάντηση είναι η β.

Δ2. α.

1 - Σωστό, 2 - Λάθος, 3 - Λάθος, 4 - Σωστό, 5 - Σωστό, 6 - Λάθος, 7 - Σωστό, 8 - Λάθος, 9 - Σωστό, 10 - Λάθος

Δ2. β.

α. τροχίζω, β. κακίζει, γ. τσακίζει, δ. φοβέρα, ε. ο γερο-διάβολος σας παίρνει τον πατέρα

Δ3.

Για μένα η γλώσσα είναι το βασικό μέσο έκφρασης, επικοινωνίας και σκέψης. Μέσα από αυτήν μεταδίδουμε ιδέες, συναισθήματα, γνώσεις και πολιτισμό· είναι η γέφυρα που ενώνει τους ανθρώπους και κρατά ζωντανή την ταυτότητά μας.

Ε1.

1. αλαζονεία
2. αλλοτρίωση
3. αντικρίζει
4. διώροφο
5. ειρωνεία
6. εισιτήριο
7. ελλιπής
8. επεισόδιο
9. επηρεάζω
10. επιρροή

ΣΤ.

γ. μυαλό